

Geni Iesu y Meseia

¹⁸ Dyma ddigwyddodd pan gafodd Iesu y Meseia ei eni: Roedd ei fam, Mair, wedi cael ei haddo i fod yn wraig i Joseff. Ond cyn iddyn nhw briodi a chael rhyw, dyma nhw'n darganfod fod yr Ysbryd Glân wedi'i gwneud hi'n feichiog.¹⁹ Roedd Joseff, oedd yn mynd i'w phriodi, yn ddyn da a charedig. Doedd e ddim eisiau gwneud esiampl ohoni a'i chyhuddo hi'n gyhoeddus, felly roedd yn ystyried yn dawel fach i ganslo'r briodas.

²⁰ Roedd wedi bod yn meddwl am hyn pan gafodd freuddwyd: gwelodd angel Duw yn dod ato a dweud wrtho, "Joseff fab Dafydd, paid petruso mynd â Mair adre i fod yn wraig i ti, am mai'r Ysbryd Glân sydd wedi gwneud iddi feichiogi. ²¹ Bachgen fydd hi'n ei gael. Rwyf ti i roi'r enw Iesu iddo, am mai fe fydd yn achub ei bobl o'u pechodau."

²² Digwyddodd hyn er mwyn i beth ddwedodd Duw drwy ei broffwyd ddod yn wir:²³ "Edrychwch! Bydd merch ifanc sy'n wryf yn feichiog ac yn cael mab. Bydd y plentyn yn cael ei alw yn Emaniwel" (Ystyr Emaniwel ydy "Mae Duw gyda ni.")

²⁴ Pan ddeffrodd Joseff, gwnaeth beth roedd angel Duw wedi'i ddweud wrtho. Priododd Mair, ²⁵ ond chafodd e ddim rhyw hefo hi nes i'w mab gael ei eni. A rhoddodd yr enw Iesu iddo.

Ymweliad y gwŷr doeth

2 Cafodd Iesu ei eni ym Methlehem yn Jwdea, yn y cyfnod pan oedd Herod yn frenin. Ar ôl hynny, daeth gwŷr doeth o wledydd y dwyrain i Jerwsalem ² i ofyn, "Ble mae'r un sydd newydd gael ei eni yn frenin yr Iddewon? Gwelon ni ei seren yn codi yn y dwyrain, a dyn ni yma i dalu teyrnged iddo."

³ Pan glywodd y Brenin Herod hyn roedd wedi cynhyrfu'n lân. Roedd cynnwrf yn Jerwsalem hefyd. ⁴ Felly galwodd Herod y prif offeiriaid a'r arbenigwyr yn y Gyfraith Iddewig i'w gyfarfod. Gofynnodd iddyn nhw, "Ble mae'r Meseia i fod i gael ei eni?"⁵ "Yn Bethlehem Jwdea," medden nhw. "Dyna ysgrifennodd y proffwyd:

⁶ "Bethlehem, yn nhir Jwda -

Nid rhyw bentref dibwys yn Jwda wyt ti;

achos ohonot ti daw un i deyrnasu,

un fydd yn fugail i arwain fy mhobl Israel."

⁷ Ar ôl cael gwybod hyn, dyma Herod yn galw'r gwŷr doeth i gyfarfod preifat. Cafodd wybod ganddyn nhw pryd yn union oedd y seren wedi ymddangos.⁸ Yna dwedodd, "Ewch i Bethlehem i chwilio am y plentyn. A gadewch i mi wybod pan ddewch o hyd iddo, er mwyn i mi gael mynd i dalu teyrnged iddo hefyd."

⁹ Ar ôl gwrando beth oedd gan y brenin i'w ddweud, i ffwrdd â nhw. Dyma'r seren yn mynd o'u blaen, nes iddi aros uwchben yr union fan lle roedd y plentyn.¹⁰ Roedden nhw wrth eu bodd. ¹¹ Pan aethon nhw i mewn i'r

tŷ, dyna lle roedd y plentyn gyda'i fam, Mair, a dyma nhw'n disgyn ar eu gliniau o'i flaen a'i addoli. Yna dyma nhw'n agor eu paciau a rhoi anrhegion gwerthfawr iddo – aur a thus a myrr.¹² Rhybuddiodd Duw nhw mewn breuddwyd i beidio mynd yn ôl at Herod, felly dyma'r gwŷr doeth yn teithio yn ôl i'w gwlad eu hunain ar hyd ffordd wahanol.

Dianc i'r Aifft

¹³ Ar ôl iddyn nhw fynd, cafodd Joseff freuddwyd arall. Gwelodd angel Duw yn dweud wrtho, "Rhaid i chi ddianc ar unwaith! Dos â'r plentyn a'i fam i'r Aifft, ac aros yno nes i mi ddweud ei bod yn saff i chi ddod yn ôl. Mae Herod yn ceisio dod o hyd i'r plentyn er mwyn ei ladd."

¹⁴ Felly cododd Joseff ganol nos a gadael am yr Aifft gyda'r plentyn a'i fam. ¹⁵ Buon nhw yn yr Aifft nes oedd Herod wedi marw. Felly daeth beth ddwedodd yr Arglwydd drwy'r proffwyd yn wir: "Galwais fy mab allan o'r Aifft."

Lladd y babanod

¹⁶ Aeth Herod yn wyllt gynddeiriog pan sylweddolodd fod y gwŷr doeth wedi'i dwyllo. Anfonodd filwyr i Bethlehem a'r cylch i ladd pob bachgen bach dan ddwyflwydd oed – hynny ar sail beth oedd y gwŷr doeth wedi'i ddweud wrtho am y dyddiad y daeth y seren i'r golwg.¹⁷ A dyna sut daeth geiriau y proffwyd Jeremeia yn wir:

¹⁸ "Mae cri i'w chlywed yn Rama,
sŵn wylo chwerw a galaru mawr,
Rachel yn crio am ei phlant.
Mae'n gwrthod cael ei chysuro,
am eu bod nhw wedi mynd."

Mynd i fyw i Nasareth

¹⁹ Pan fuodd Herod farw, cafodd Joseff freuddwyd arall yn yr Aifft. Gwelodd angel yr Arglwydd ²⁰ yn dweud wrtho, "Dos â'r plentyn a'i fam yn ôl i wlad Israel. Mae'r bobl oedd am ei ladd wedi marw."

²¹ Felly dyma nhw'n mynd yn ôl i wlad Israel. ²² Ond pan glywodd Joseff mai Archelaus, mab Herod, oedd llywodraethwr newydd Jwdea, roedd ganddo ofn mynd yno. Cafodd ei rybuddio mewn breuddwyd eto, a throdd i gyfeiriad Galilea,²³ a mynd i fyw i dref Nasareth. Felly daeth yr hyn ddwedodd y proffwyd am y Meseia yn wir unwaith eto: "Bydd yn cael ei alw yn Nasaread."

